

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
в п.ч року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
а. місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Подвижне число по 10 сот.

РУСЛАНА

«Варнеш ми очі і душу ми вяреш: а не возьмеш млости і ври не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під
ч. 1. пл. Дзвизовского (Хорун-
щини). Експедиция місцева
в Агенції Соколовского в
пасажі Гавсмала.

Рукописи звертає ся лише
напередне застережене.—
Рекламації неопечатаніє
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стрі-
ки, а в «Надсілян» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Учім ся від інших!

(+) Ще виборча реформа, ухвалена посольською палатою, не стала законом, ще має она перейти через небезнечну вузину палати вельмож, а вже різні сторонництва всіх народів австрійської держави приготавляють ся до виборів на основі сего нового закона виборчого. Німецькі сторонництва, як звичають дневники, порозумівають ся з собою, щоби перевести злуку всіх і стати плечем об плече до боротьби. Навіть тепер уже обговорюють замір, щоби в новій раді державній, з огляду на се, що різниці між поодинокими сторонництвами німецькими доволі затерли ся, утворити оден великий клуб німецький а бодай союз сторонництв. Німецькі сторонництва ставлять будучі вибори яко спільну національну справу.

В чеськім народі є також чимало сторонництв: старо- і молодочехи, реалісти, аграрники, національні соціали, християнські націонали і т. д. (правда, що всі они почуввають ся Чехами і хоч ріжними дорогами і середниками змагають до розвитку чеського народу), а хоч вели доси доволі горячу боротьбу між собою, тепер для забезпечення успіху при виборах почали думати про т. зв. концентрацію всіх сторонництв з виїмкою соціалістів котрі не є національним сторонництвом і тепер вже підуть спільними і зєдиненими силами до виборів.

Подібні змаганя бачимо й посеред польської суспільности: Краковяки, Подоляки, сконцентровані і несконцентровані демократи, всеполяки й Стояловці (з виїмкою лише людовців і соціалістів) єднають ся разом, щоби осягнути (а се вимірено головно проти руского народу) як найбільші успіхи при виборах.

Позаяк «Діло» оглядало ся за руским Сінкевичом і не нашло такого, котрий промовив би розумне і одушевлене слово до рускої суспільности, отже ми навели оден уступ з послання Сінкевича до польского народу, котрий можна вповні приложити до наших обставин, до рускої суспільности, а передо всім повинні се взяти на ум собі провідирі рускої політики, рускої організації політичної.

У Русинів однак на жаль о стільки відмінні відносини, що не всі вважають себе Русинами. Коли у чеського народу кождий — чи то старо- чи молодочех, чи національний

соціал, чи християнський націонал вважає себе лише Чехом, так само у Німців при всій різниці партійній кождий є лише Німцем, у нас на жаль є певна частина рускої суспільности, котра своєю рідну мову вважає хлопською і змагає до «общерусского литературного языка», котра не признає ніяких Русинів, а мріє про «адін русский народ від Карпат по Камчатку». Такі мрії очевидно довели до чималої розтичі і розладу в рускій суспільности, до помішаня понять, до затемнення народної свідомости і викривлення національної ідеї, котру так ясно і так виразно поставив перший народний письменник Галицької Руси, незабутий Маркіян Шашкевич. Баламутства і поморока ширена опісля Зубрицьким, Головацьким, Дідицьким, Наумовичом і іншими, не уступила по нинішній день, а коли на Буковині Русини вивели цілу справу національного руху на чисту воду, у нас і до нині триває та поморока з власної вини Русинів, піддержувана також хитро тими польськими політиками, котрі бажають таким способом «держувати національно-політичний і культурний розвиток руского народу. Кажемо, що се триває з власної вини Русинів, а іменно тих провідирів політичних, котрі для хвилих особистих успіхів, для особистої популярности, при всяких виборах починали консолідацію з тими, котрі виразно заявляли себе відступниками руского народу, котрі в останніх днях в «Галичаніні», як ми се вказали, вижидають спасеня від Берліна й Петербурга.

Отже щоби забезпечити ся проти шкід, які може нанести при виборах рускому народови та поморока (вжеж польські політики будуть се використовувати на нашу шкоду), повинні рускі провідники політичні приложити до наших відносин і взяти собі на ум наведені нами недавно слова Сінкевича і зєдинити всі одиниці, що почуввають себе Русинами до спільного діла. Всякий остракізм, всяка тіснофракційна виключність, всяка нетерпимість може принести лише шкоду. Треба тут руководити ся холодним розумом, а не загорілою, треба уміти одіти кожду одиницю, що своєю роботою причинила ся до розвитку руского народу. Таке метане напастливих клевет, як се завело ся в деяких зелених умах останніми часами, не повинно мати місця у нас, де ми потребуємо багато робітників на народній

ниві, а маємо їх вельми мало — ми повинні собі зятати слова великого чеського патриота Гавлічка: «Dobrá budoucnost' prorokovati se muze narodu, vdeenemu svym zasloužilym mužum».

Причинки до консолідації.

Нові вибори викликали емоцію між ріжними чоловічками ріжних наших сторонництв. Цілими роками, а то і десятками літ сиділи они тихенько, і не давали нічим знати про себе, ані не показували ся на світ божий, аж ото нове розширенє політичного горизонту, через виборчу реформу, пробурхало їх з медвежого сну. Та се зовсім не байдужні на світ медведі, — а проворні претенденти до мандатів. До таких личностей належить, здає ся і redivivus др. Антоневич, який зволив привести давно вже не оглядану свою особу на віче, скликане пос. Романчуком і від сего часу торочить в «Галичаніні» свої безконечні статі на тему конечности консолідації.

Однак др. Антоневич робить справді медвежу прислугу сему, бажаному собою напрямкови політики, бо рівночасно, яко загорілий «старий кацап», не хоче здержати ся від всяких інсинуацій на народне українське «сторонництво», а навіть цілу українську справу представляє як «польську інтригу» і «австрійську політику» Стадіонів, Голуховських і т. п. Своєю послідню статью зачав др. Антоневич не дальше, як від р. 1848; а навіть єще ранше. З того видко, з якою основностию та історичною строгостию він зміг дійти в двох стовпцях друку аж — до нинішньої наміреної консолідації. Але послухаймо самого redivivus-a, які то він конструє преміси консолідації:

«Под предводительством і фирмою новоіменованного митрополита Яхимовича скріпилась наша Русь єще больше і то било причиною, що Голуховский (посередством Abascourt-a) попробовал, при помощи Юл. Лавровского, поставити на дневную очередь так зовимий «український» вопрос. Лавровский повірил словам Голуховского, що Поляки і австрійское правительство не дадут нам нічого, поки не прекратим всяких сношеній з «москалями», — если же мы совершенно откажем ся от возненавиженного «москаля», то заживем «на славу».

«Тім образом рутенство Куземского і Лавровского принесли нам явний вред. І хотя ми ні одному ні другому із них не отказуем в доброй волі, то все таки

не можемо отрицати, що керівителі їх, Стадіон і Голуховський визвали между нами несогласіє і тим образом нас ослабили. Пізнійше наші лучшії патріоти опять заманіфестовали величавими вічами свою солідарність. Било то точно в пору, когда на требованіє із Відня наші передові люди порозумілись с тогданим намістником гр. Альфр. Потоцким і вслід за тім стали с видимим успіхом добиватись в соймі своїх прав. Между-тім і тепер помішал нашому общему ділу скверний рутенизм, обнаруживший ся в формі «новой ери» і визнавшій между нами печальное несогласіє і явний роздор, конец которого трудно предвидіти. Не Романчук і Барвинскій, і даже не Сильв. Сембратович, но гр. Бадені, Бобржинскій і Хамец, і віроятно, также тогданим австрійскій міністр іностранних діл гр. Кальноки били авторами і керівителами того для нас постидного акта(!), плода извѣстнаго divide et impera. Сегодня всі уже знають, що также фонетикою ошчасливили нас не наші а чужіі люди, так як наші оказались лиш слішними орудіями(!) отвѣчных врагів русскаго народа. Попробуйте сегодня устранили фонетику, понизившую(!) наш культурний уровень, а едва лі удасть ся то вам! Сегодня і польское і австрійское правительство убідились уже в том, що фонетика самое лучшее орудіє для проведения сквернаго(!) divide et impera, хорошиї козир в руках противников(!) против нас. Для того то они ніяким образом не допустят к переміні(!) того, що їм на руку і що приносить їм видимую пользу. Тим образом третій рутенизм или новая ера оказалась для нас больше вредним, чім давнійшіи рутенизми.

Колиб «нова ера» мала тільки сю одну заслугу, яку пр. Антоневиц називає «найтяжшим препятствієм объединенія», то вже задля того самого повинні п. Цегельского вичеркнути єї зі словарця своїх політичних аргументів. Нині фонетики уживає ціла Україна, всі видавництва і вся праса, яка по знесеню указу з 1876. р. зійшла буйно на нашій рідній ниві, тож заведење фонетики в галицких школах доперва тепер виявляє цілу свою далекоюсяглість і велике значіє. Цілковите єї зрівнанє з закордонною фонетикою в тільки квестією часу, а тоді цілковита літературна єдність обох частин України буде вже запевнена. Тому то і натякає хитрий «старий кацап» на усуненє фонетики зі шкіл, підсуваючи тим способом ворогам оружіє против нас, а заразом інсинуує, немов то ся фонетика якраз нашим ворогом.

Не забув «старий кацап» при нагоді «істребленія українства» «зробити і «поклон к северу». Чого то він вже не жадає від наших послів! А між иншими пише і таке:

«Наші послы в віденьском парламенті должны били дальше в своем завленіи отмітити также черную неблагодарность правительства в виду своих усердных защитников і единственных спасителей Австріи, которими били в свое время: наш русскій (!) народ, наша русская (!) кровь і наше геройство. Уже при розділі Польши получила Австрія по милости русскаго государства (!) ве-

лике і хороше галицко-русскає (!) королевство, а потом і краковскую польскую область. За то, правда, обіщав император Йосиф II, во время своего свиданія с рускою императрицею (!) Екатериною II. і кн. Потемкином, свою усильную помощь для приобрітенія Россією древней столицы православія — Цареграда. Обіщаніє то не било однако ісполнено, хотя не один раз являлась к тому отвѣтная случайность. На задаток за обіщанную помощь получила Австрія без вистріла, лиш по протекціи Россіи, зеленую Буковину, а на берлинской конференціи в 1869 году, за согласієм Россіи, также Боснію і Герцеговину, в которой обязана била перевести умиротвореніє. То умиротвореніє переводит ся в Боснію і Герцеговині точно по такому же рецепту, який употреблял ся і употребляет ся для русскаго населенія в нашей Галичині. Так на примір із сербскаго языка в тіх областях сдѣлано «босняцкій, точно як у нас в Галичині «рутенскій» (!), а в последнее время «украинскій» (!!) Сербско славянская кирилица замінена латинкою (у нас в Галичині штука та не удалась і вслідствіє того введена фонетика (!), православіє і магометанство поставлено под контроль латинства (точно як у нас (!) русско-уніатскую церковь)».

Отже наші послы в своїм протесті мали упоминати ся за Катерину II. (що зруйнувала Січ!) і Потемкина! Гарні вигляди консолідаційної політики і для нас, Українців і для Австрій! Др. Антоневиц варт за се, чтобы его избрати послом і перефорсувати як не на міністра заграничных справ то бодай на президент-міністра австрійскаго правительства! Але жарт на бів, — від якого і сам др. Антоневиц міг би дістати переляку — а придивім ся, з якою розоружающею наївностію «старий кацап» по таких премісах промовляє ще за консолідацією:

«Прямим послідствієм «новой ери» єсть невіроятное, но действительно существующее явленіє: Хотя бо всі здорово і тверезо мислящі согласни в том, що только соединеніє всіх наших сил, полная і искренная солидарность і необходимая консолидація могут нам принести успех, ми однако не вірим (як скромно!) в то, чтобы к солидарности і консолидації могло прийти. Между тім всі ми того желаєм і всім нам соединеніє наших сил к борб с сильным і ловким противником представляет ся крайнею необходимостію. Напрашиватись к сосредоточенію наших сил или консолидації ми не будем, хотя признаєм такуюю необходимою. Мислима лі в таком хаосі искренная солидарность?! На всякий случай не ми будем виновати (ага!), если народная акція окажет ся без успеха... Ми готови к честной і солидарной работі, так як наші руки свободни (!) і наша совість чиста (!), но если такая солидарная работа встречает препятствія, то в том отношеніи вина не по нашей стороні».

Як ми се зараз по вічу наклеїмили: Кацапы репетують за консолидацію, бо на ній можуть тільки зискати, а в виду мовчанки і завсїгди еще невиразнаго становиска «Діла» зискують підставу до

сего, чтобы опісля говорить про «измѣну» народної солідарности, представити себе жертвами, а українськє второнництво виновниками евентуальной кирині при выборах.

3 американської України

Перебуваючий вже від року в Америці п. Юліян Бачинскій, обігавши всі рускі колонії Пенсильваніи і Канади, працює тепер в «Свободі» з крайнами перед своїм відїздом до старого краю. Интересно буде пізнати з сеї статі вражінє, яке відніс наш подорожник про жите-бутє американских Русинів.

Як погляну взад, — пише п. Бачинскій на цілий сей проминувший рік і стараю ся відтворити в уяві усе те, що я бачив між Вами і чув — так, справді, ріжні чувства будять ся в мені: хвилями відчуваю повну радість, як зважу, що Ви, опустивши рідний край, увільнились від тих многих-премногих пут, які Вам вязали і Ваше тіло і Ваш ум а перед котрими Ви — не входжу вже ту в те, чи з Вашої чи не з Вашої вини — стояли безрадні і безпомочні... Але й жалє і огірченє мене охоплює, як, з другої стороны, бачу, як мало між Вами, звільненими вже від тих пут, охочих користати з сеї волі і з тих безперечно ліпших услівій житя, які Ви надібали ту в Америці. Я не кажу, що Америка дала Вам якийсь рай, не кажу навіть, що вона дала Вам услівя до справді гарнаго, справді людскаго житя — сего ніколи не скажу! — Та мимо того — сего не заперечите — Америка дала Вам о стільки ліпші услівя житя від старокраєвих, що можна вимагати від усіх Вас більше стараня про свое фізичне і духове добро, про свій фізичний і духовий розвиток — як се було можливе в старім краю. А якже мало зпоміж Вас о се старає ся! Не можна казати, щоб Ви таки вже нічо не дбали про свій фізичний й духовий розвиток, — але усі ті змаганя, будь-що будь, такі — недалеки, а при тім такі несеріозні і так мало в них витревалости...

Се я бачу — та не думую, щоб у Вас самих лежала за все те уся вина, — винні в тім много-много — не Ви, винні й чужі, винні й свої в старім краю і ту таки в Америці, Але й Ви не без вини...

Се я бачу і се кажу — але Ви не возьміть мені сего за зле. Мені може випадало ужити тепер при працюю самих найкрасших слів — слів повних узнаня для Вас — для Ваших змагань, для Ваших думок і т. д. Та, чи тоді ті слова могли быти правдиві, щирі? Як радби Вам всего найліпшого й найкрасшого, але власне задля сего й уважаю за конечно вказати Вам, що у Вас подібав я лихого, що вам й перешкаджає дійти як найскорше до сего найкрасшого, найліпшого. А можливо дійти до ліпшого! — мимо тих всіляких перепон, на які натрафляете Ви навіть ту, в Америці.

Я не можу вказувати ту на причини усього того, по правді сказати, невідраднаго материяльнаго і духового житя Вашого в Америці, ані вказувати на спо-

соби, якби сему лиху зарадити. На се буде місце і час, коли верну до краю. Тоді описуючи Ваше жите, постараюсь вказати на усі причини лихих сторін його і способи усунення їх. Може се кому з Вас й придасть ся до чого. Тепер ограничаюсь лише на тім загальнім висказі мого вражіння про Вас і Ваше жите. Вражінє — яке я дізнав по цілорічнім робуті моім між Вами.

Та хоч воно й так, то мимо того — як жаль мені Вас опускати! Кілько гарних хвиль пробув я між Вами, кілько щирих слів чув я від Вас, як по товариски, по братерски відносились Ви до мене! От, за се я Вам вдячний. Я, справді, пробуваючи ту, в Америці, й не знававав вражіння, щоб находив ся на чужині. Я чув себе між Вами, як у себе в краю. За те я Вам й сердечно дякую. Всеж не споминайте мене лихом. Будьте переконані, що бажаю Вам у всіх Ваших змаганях і заходах коло здобуття кращих услівій жити, для кожного з Вас з особна і для усіх Вас разом, як народу, як найбільших успіхів.

Осібнож дякую усім тим, що задля мене жертвували дорогий свій час і так охочо, так радо старались улекшити мені, за цілий час мого побуту в Америці, в моїй роботі. Їм я в великій мірі маю завдячити, що удалось мені зібрати так багаті материяли що до життя наших емігрантів в Сполучених Державах і в Канаді.

Ще раз дякую Вам, дорогі Країни, за Вашу прихильність і щирість, а бажаючи Вам від себе усього найліпшого, пращаю Вас щирим серцем.

Просимо відновити передплату.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В суботу: руско-кат. Авакума прор.; римо-кат. Фортуната. — В неділю: руско-кат. Софронія; римо-кат. Аделайди.

— **Галиций сойм** — як доносять з Відня — не збере ся перед новим роком, бо довше як два-три дні не міг би радити. Скликанє галицького сойму на половину лютого і марця буде вислідом уложеня парламентарного календаря. Крім того збере ся також на осінню сесию.

— **Радник двору Вацлав Залеский**, дотеперішній шеф президиального бюра львівського намісництва, син б намісника і міністра для Галичини, Филипа а внук заслуженого для нашої етнографії, Вацлава а Олеска, іменованій шефом міністерства рільництва у Відни. Доси займав се становиско теперішній президент міністрів, др. Бек. Іменованє на се високе становиско завдячує радник двору Залеский не лише родовим звязям, але також своїй талановитости, великій трудолюбивости і незрівнаній ввічливости в виду сторін. Хто мав нагоду вийти ся з радником двору Залеским чи то в личній, чи в пародній справі, сей мусів з признанєм віднести ся до його сердечности і услужности. Пращаючи нового шефа міністерства, бажаємо ему такої самої симпатії у Відни, якою тішив ся доси у Львові.

— **Руска семінарія духовна в Станиславові** буде отворена з днем 1. січня 1907. Ректором тої семінарії заіменовано ієромонаха ЧСВВ. о. Єремію Ломвицького. Се іменованє зробило в кругах нашого духовенства дуже добре вражінє, бо новоіменованій ректор визначає ся гарними прикметами ума і серця, є сві-

домим Русином Українцем і знає дуже добре жите-бутє наших сільських душпастирів.

— **Заг. збори «Сокільського Базару»** відбудуть ся завтрішної суботи о 7. год. в льокалі «Сокола» (дім «Дністра»).

— **Білети вступу на концерт львівського «Сокола»**, який відбуде ся в найближшу неділю о пів до 6. год., продає «Сокільський Базар». Перед концертом буде виклад п. Т. Поліхи про телеграф без дота (з демонстраціями).

— **Календарик «Сокільство».** Накладом «Сокільського Базару» у Львові вийшов кишеньвий календарик на 1907 рік п. з. «Сокільство», печаталий в двох красках дрібним але виразним письмом. В календарикуні містить ся коротка хроніка українського Сокільства, стемплева свая, метеорологічні і астрономічні записки на 1907 рік, картка з поділом годін і чисті картки на записки. Ціна календарика 20 сот а хто купує в «Сок. Базарі» товарів на раз за поверх 3 К, дістає календарик даром.

— **Українська мова в російських гімназіях.** «Кіевск. Рѣчи» донесено телеграфічно з Петербурга, що міністер просьвіти дозволив вчити української мови і літератури у всіх гімназіях в Росії.

— **Ріжні вісти.** Дня 18. с. м. в навечере св. О. Миколая Читальня «Просьвіти» в Прохвику устроює вечерниці для шкільної дітвори. Діти відіграють сценічний образок «Гостина св. Николая», відтак наступить розданє дарунків, на котрі прислав Всес. о. др. Іван Гробельский, крылошанин в Станиславові, щедрю жертву 20 К; опісля діти будуть бавити ся під доглядом родичів. — За виділ Читальні: О. Д. Бодревич голова, Іван Карпак писар.

Загальні збори «Шкільної Помочи» і Бурси св. Володимира В. в Самборі відбудуть ся в день св. Николая 19. с. м. о 3. год. а полудня в комватах бурси. До численної участі просить. — *Виділ.*

В тов і ремісників «Зоря» у Львові буде сьвято-Миколаївский вечерок дня 16. с. м. о 6. год. Дарунки для дітей приймає ся від суботи вечером до вечерка.

Учительске віче в справі управильнення платні буде в Коломиї дня 18. с. м. о 10. год. в салі Шадниці.

В Носові (пов. Підгайці) буде в неділю 16. с. м. о 1. год. віче під голим небом в справі виборчої реформи.

— **Відгуки Українців в справі укр. катедр в київскім університеті.** Київска «Рада» містить від місяця у кождім числі по кілька листів від ріжних українських груп і товариств зі всіх укр. земель в справі жаданих студентами укр. катедр на університеті в Києві. Такеж письмо стрічаємо в «Раді» і від укр. богословів зі Львова. А оно звучить:

Дорогі Товариші! Вас голоє в справі українських катедр на київскому університеті розійшов ся могутнім відгомоном по всій Україні; дійшов він і до нас. Ми, студенти богословского факультету у Львові почувасмо ся до живої лучности з Вами, Товариші, у культурних справах нашого народу, що нам не менше дорогий та милий, чим Вам. З усіх сил бажаємо відродженя нашого народу, а першим услівє до здійсненя сего вважаємо основанє низших і висших народніх шкіл. — Кождий народ має право до самостійного культурного розвитку, має право користувати ся освітою у власній мові. Тому із щирою радістю вітаємо ваші бажаня українського університету. Університет — сеж сьвітло науки, а его промінї повинніб розійти ся по всій Україні! Тому честь Вам, що Ви дивгнули той клич!

Шлемо Вам товариський привіт та щирі бажаня, щоби Ваші стремління увінчали ся повним успіхом.

Львів, 8. грудня п. ст. 1906. (255 підписів).

— **Розмова з ректором київского університету п. Цитовичем** в справі заснованя українських катедр. Дня 10. с. м. п. ст. студентска комісія, подаючи свою заяву в справі укра-

їнських катедр (друковану вчера в нашій часописи), мала таку розмову з ректором:

Принявши заяву з підписами — на 21 окремих аркушах, ректор Цитович запитав, чи не з українською викладовою мовою бажають студенти мати ті катедри. Почувши у відповідь, що з українською, п. Цитович сказав, що се, на его думку, неможлива річ, що київский університет — російский університет, утримує ся коштом російского уряду, а тому наука в нїм мусить бути виключно державною мовою — російскою. Коли одиє із студентів зауважив, що київский університет стоїть на українській землі, утримує ся коштом податків, які уряд бере з українского народу, та що взагалі інтереси розвитку місцевої мови не можуть суперечити інтересам держави, п. Цитович сказав, що в університеті не може бути викладів мішаних, всі мусять відбуватись одною мовою, зрозумілою для всіх студентів університету без виімку.

«Ви всі, сказав п. Цитович, розумієте російську мову, а українську мову розуміють далеко не всі студенти». Одиє з членів студентської комісії замітив, що студенти домагають ся українських викладів, які не мають бути обовязковими для всіх, а тільки для тих, хто хоче слухати. П. Цитович відповів, що взагалі заснованє нових катедр не залежить від волі професорської ради, а що треба вдати ся до висшої власти; можна відкривати тільки приватні курси при існуючих уже катедрах. На запит, як він, ректор, дивить ся на заснованє катедр з українознавства з російскою викладовою мовою, п. Цитович відповів, що се инша річ, що тут, мабуть, справа залежати ме, чи знайдуть ся відповідні наукові сили для читаня лекцій. Коли п. Цитовича запитано, як взагалі віднесе ся до справи професорска рада, він сказав, що не бере ся пророкувати, але передасть просьбу студентів на розгляд ради. При сїм зауважив, що ему подано заяву й про польскі катедри, але й доси ще професорска рада не розглядала. На кінци п. Цитович сказав, що відповідь ради він сам передасть на тім тижни, коли й просив зайти до него.

— **Іменованя.** Міністер торговлі іменував старшими почтовими офіціялами отсих почтових офіціялів: Т. Фока, М. Георгера, Юл. Гамерского, Ант. Кунца, Риш. Кунца, Ів. Яновица, Тому Телішевского, Мих. Врубльського, Ів. Цавдерера і Йос. Ціппера у Львові, Мар. Кромпа і Олекс. Кисілевского в Тернополі, Ант. Геттера в Станиславові, Володим. Льва в Стрию, Лар. Мілля в Ярославі, Ром. Беляньского в Бродах, Корв. Петровича в Городку к. Львова і Оск. Френкля в Перемишлі.

— **Висота горяча на сонци.** Що на сонци є висока температура, на то годять ся всі фізики і астрономи. Їх погляди розбіжні є лише на точці степеня температури. Славний хемик і професор в Парижі, Меасан, хоче ту спірну квестию розвизати в отсей спосіб. Переведені ним проба топленя металів в електричній печи виказали, що менше-більше в 3.500° Цельзия всякі металі переходять в газ. Спектроскопійні дослїди сонішнього сьвітла вказують, що в нїм є найбільше металю, який називає ся титан, а який також в 3.500° Ц. переходить в газ. Проф. Меасан вносить отже, що теплота сонця вносить біля 3.500° Ц. Однак з огляду, що на сонци децентричне тисненє з причини значно більшої маси є без порівннаня більше чим на землі, а від того тисненя залежить перехід металів в газ, то можна вносити, що теплота сонця є далеко висша чим 3.500° Цельзия.

— **З залізниць.** Зарядженє оголошенєм з дня 3. падолиста 1906 ч. 123.669 скороченє часу вільного від оплати складового і підвишенє складового на стациї Львів і Львів-Підзамче, затвердило ц. к. міністерство залізниць розпорядженєм з дня 22. падолиста 1906. ч. 57682/16 а.

— **Дальший репертуар руского театру в Стрию.** Сая «Народного дому». Початок 7½ вечером. (Лише 8 вистав).

В неділю 16. с. м. «Весіле при ліхтар-

нях" оперета в 1 дії і „Аноніми“ штука в 3 діях.

Ві второк 18. с. м. „Галька“ опера в 4 діях Ст. Монюшка. Музика військова. Виступ п. А. Гаєка.

— Репертуар міського театру у Львові.

В п'ятницю: „Бакарат“.

В суботу попол.: „Болеслав Сьмільвий“; вечер: „Фавст“, оп. Гунода.

Други Соколи і Сокилки! Памятайте, що львівський „Сокол“ збирає жертви на будову свого дому.

Телеграми

з дня 14. грудня 1906.

Будапешт. Бюджетова комісія угорської делегації ухвалила вчера резолюцію з визнанням правительства до перенесення спільного міністерства скарбу до Будапешту.

Станиславів. З поштового воза, яким відвозять ся пересилки з пошти на дворець залізничі, пропав вчера мішочок з 54.000 К. Арештовано возних Остапчука і Бабія.

Берлін. Німецький парламент відкинув 178 голосами проти 168 додатковий кредит для Африки на удержаня там війська, почім канцлер кн. Білов відчитав цісарске розпоряджене, яким розв'язує ся парламент.

Bogurodzicza dzewiczka

а історичні висновки д-ра Щурата.

(В інтересі історичної правди).

Написав

Богдан Барвіньский.

Дальше).

Колиб отже др. Щурат був заглянув до праць Антоновича та Тихомірова, Семковича й Цайсберга, Бобжинського і Смольки, здав собі належито справу з достовірности оповіданя Длугоша та Літописи Биховця,¹⁾ не бувби пустив ся на те, щоби Длугоша „конфронтувати“ з Літописею Биховця. Та щоби ще в тій Літописи було що таке, що могло би побити звістку Длугоша, а то зовсім нічого такого нема, противно є щось таке, що якраз згідне з Длугошем.

Розгляньмо в тій цілі „інтерпретацію“ д-ра Щурата Длугошевої звістки про пісню „Bogurodzicza“ та „сконфронтуймо“ опісля і ми оповідане Длугоша й Літописи Биховця.

Найстарша звістка про пісню „Bogurodzicza“, яку Длугош подав в своїм оповіданю про Грунвальдску битву, виглядає так: „Signis canere incipientibus, regius universus exercitus patrium carmen Bogu Rodzicza sonora voce vociferatus est, deinde hastis vibratis in proelium prorupit“. (Długosz: „Historiae Polonicae“ t. IV. lib. XI. pag. 53. ed. Przewdziecki).

Др. Щурат, цитуючи се реченє й подаючи рівночасно єго переклад, при словах „ціле королівске військо“ заявляє відразу „отже не польське!“, а при словах „вітцівську пісню“ — „не польську!“ В дальшій тягу пише він про Длугошеву звістку так: „Хоч і як тут докладно означена хвиля, в якій пісню співано, а таки не сказано докладно, хто співав єї, таки саму пісню означено дуже загально. Бо слова patrium carmen були б тогді певним означенєм, колиб ціле королівске військо під Грунвальдом належало до одной нації, мало одну спільну вітчину. А так воно не було. Значить се, що не для цілого королівського війська під Грунвальдом Bogurodzicza могла бути піснею вітцівською. З Длугошевих слів згідне з правдою буде хіба се, що якась

¹⁾ На се вже звертав увагу д-рови Щуратови др. Копаць в фейлетові п. з. „Сензацийне твердження“ (Діло 1906, с. 160) та підносить, що в інших доказах стоїть др. Щурат „далеко міцнійше“, чим в історичних! Отже др. Копаць хоч не фаховець в історії, зауважив слабі сторони історичних висновків д-ра Щурата.

часть тих військ, які на даний знак кинулись до бою, заспівала наперед пісню Bogurodzicza“. Отже задає собі питанє др. Щурат: „Яка-ж се могла бути часть військ?“ „Докладну відповідь на се“, каже він дальше, „дає литовска Літопись (звана Літописею Биховця) в опісії битви під Грунвальдом. Та Літопись каже вразно, які — то війська склались на ціле королівске військо під Грунвальдом“. За сим цитує др. Щурат з сеї Літописи, що був там „korol Jagoylo sowsimi mocami koruny Polskoie, a kniaz wieliki Wiltolt, sowsimi siłami Litowskimi y Ruskimi, y z mnohimi Tatory Ordyńskimi“. (Narbutt. Pomniki st. 39. Др. Щурат цитує з Огоновского). Вквідци покликуючись на туж літопись, яка, по єго словам, „зазначивши вразно“, що „rozczalasia bitwa z porania, mezy „emcy i woyski Litowskimi“, оповідає дальше (др. Щурат подає тут рівнож довжезний цитат) про те, як то Литовці побили Німців лише при помочи королівского „коморного гуфа“, а инші Поляки на то тільки „smotreli“, подає др. Щурат такий результат своїх історичних висновків: „Отже не ціле королівске військо вдарило перше на Прусаків під Грунвальдом, а литовсько-руське; не ціле королівске військо могло на даний знак до бою заспівати вітцівську пісню Bogurodzicza, а тільки литовсько-руське; не Ягайло міг веліти для всіх своїх військ заграїти до бою, скоро він еще підчас розгару битви слухав „мши“, а казав, видко, грати до бою для литовсько-руських військ великий князь Витовт“.

До таких наївних висновків не бувби дійшов др. Щурат, колиб не був виривав з жерел поодиноких речень і колиб був крім сего знав троха лучше польско-литовську історію тих часів. Я вже згадував в горі, що оригіналу Длугоша або не бачив др. Щурат, і тому, взявши цитат з другої руки, поминув инші важні дані з єго опіси Грунвальдской битви, а коли бачив, то зігнував їх хіба нарочно. Оповіданє Літописи Биховця про Грунвальдску битву знав др. Щурат в цілости з тексту Огоновского, але тут зігнував вже мабуть свідомо инші дані, а покликуюсь на зовсім инші, які в дійности нічого не доводять. Тепер дам на се наглядні докази, а наперед ще піднесу, що якраз в оповіданю Літописи Биховця є місця, що річ зовсім змінюють і то не в користь д-ра Щурата та єго історичних висновків.

(Дальше буде).

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ.

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикетускої і Косцюшка у Львові).

Приїхали дня 13. грудня: Мих. Лиськевич з Угнова, Теод. Марущак з Підбережа, о. Григ. Прихитко з Верещиці, Із. Білівський з Женою з Санок, о. Ром. Прислонский з Дубецка, о. Ксен. Сосенко з Конохів, о. Вас. Чайковский з Мишкова, Вас. В. Дорожинський з Калуща, о. Ник. Винницький з Галича, о. Вол. Мармаш з Женою з Вишенки, др. Николай Яцев з Магерева, о. П. Ступницький з Тура.

— Скарбник львівского „Сокола“ має на продаж білєти до фризера по низьких цінах. Провізія з білєтів призначена на дохід „Сокола“.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Сосянній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 15. до 30. падолиста 1906.

Щоденно о год. 8. вечер представлєне. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєне. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Вина угорскі

червоні або білі, приємного смаку, запевненої якости і природної чистоти; сегорічні 1-70 злр.; з 1903 — 1-80 злр.; з 1902 — 1-95 злр.; з 1879 — найліпшої якости 4-90 злр. всьо в бочівках почт. позмности 4¼ літр. franco до каждой почтової стації доставляє:

£. Altnei, Versecz 4. Ungarn.

(1—10)

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

з Іцкан	12-20*, 6-10, 1-40 5-45, 9-05*
„ Кракова	2-31*, 5-50*, 8-45, 1-30, 5-25, 8-40 9-30*
„ Підволочиск	7-20, 11-45, 2-20, 5-50, 10-30*
„ Лавочного	7-29, 11-50, 10-50*
„ Рави рускої	7-50, 4-50
„ Станиславова	8-05
„ Самбора	8-15, 1-50, 9-20*
„ Яворова	8-18, 4-37
„ Коломиї	10-05
„ Ряшева	10-35

На Підзамче.

„ Підволочиск	7-05, 11-30, 2-08, 5-35, 10-16*
---------------	---------------------------------

Зі Львова з головного двірця відгодять:

До Кракова	12-45*, 1-—*, 2-45, 6-35*, 8-25 10-05*
„ Іцкан	2-51*, 6-15, 9-20, 2-40, 10-40*
„ Підволочиск	6-20, 10-55, 2-21, 6-15*, 9-50*
„ Яворова	6-55, 6-—*
„ Лавочного	7-30, 2-30 6-25*
„ Самбора	8-55, 4-15, 10-51
„ Станиславова	9-10*
„ Белєця	10-45
„ Ряшева	4-05
„ Коломиї	3-30
„ Рави рускої	7-25*, 11-35*
„ Стрия	11-10*

З Підзамча:

„ Підволочиск	6-32, 11-07, 2-32, 6-27*, 10-02*.
---------------	-----------------------------------

Примітка. Поїзди посліпні друквані є черенками товстими; поїзди нічні є назначені звійздкою. Пору нічна числїть ся від 6. год. вечер до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білєти їзди як таков білєти всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цілий день в міскім бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавмана ч. 9.

Твори Л. Лопатинського:

- До Бразилії! др. 4 д. (вичерпане).
- Свєкруха ком. 3 д. (вичерпане).
- Беата і Гальшка др. 5 д. 1 К.
- Конкурс на мужа ком. 5 д. 90 с.
- Ізько Пашак, (IV. запозідь) др. 5 д. 1 К.
- Параця ком. 3 д. 2 К.
- Перший Горальник, др. 3 д.
- Яблочник ком. 1 д. 40 с.
- Сольо-терно оповіданє 30 сот.

Переклади:

- Уриель Акоста Гуцькова траг. 5 д. 2 К.
- Laboremus Бернсона др. 3 д. 1 К.

Дістати можна у Львові, в книгарні Тов-а ім. Шевченка (ул. Театральна 1.) і в Ставропільській (ул. Руска 3).

Рухові вправи в львівскім Соколі.

Члєни: Понеділок, середа, п'ятниця від 7—8. Члєниці: Второк, четвер, субота від 4—5. Хлопчики: Понеділок, середа, п'ятниця від 5—6. Місячна оплата одна корона.

Приходїть і вправляйте!

СОКОЛ Житку можна набувати в „Сокольскім Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях в краю.